

TADEUSZ OLSZEWSKI
ZDZISŁAW WÓJCICKI

*Instytut Budownictwa, Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa
w Warszawie*

ROLA I ZADANIA NAUKI W MODERNIZACJI WSI I OBSZARÓW WIEJSKICH NA PRZYKŁADZIE INŻYNIERII ROLNICZEJ

1. Wprowadzenie

Ponad 50 lat temu dokonano w Polsce reorganizacji jednostek naukowych dzieląc je na placówki:

- Polskiej Akademii Nauk
- szkolnictwa wyższego
- resortów i branż gospodarczych.

Z kadry naukowej i bazy materialnej zgromadzonej w Państwowym Instytucie Naukowym Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach, w wyższych uczelniach rolniczych i w ośrodkach doświadczalnych wyłoniono w ówczesnym okresie kilka resortowych instytutów i kilka centralnych laboratoriów podległych Ministrowi Rolnictwa. Wśród nich był IER, IUNG, IHAR, IMER i inne obchodzące obecnie jubileusze 50-lecia swojej działalności. Rozwój jednostek badawczo-rozwojowych (JBR) resortu rolnictwa doprowadził do tego, że w latach 70. i 80. ubiegłego wieku instytuty resortowe były wiodącymi placówkami koordynującymi w Polsce większość rolniczych badań naukowych i rozwojowych w gospodarce żywnościowej.

Zmiany ustrojowe i wprowadzanie gospodarki rynkowej spowodowały, że od początku lat 90-tych ubiegłego wieku rola i znaczenie JBR obniża się. Zmniejsza i starzeje się ich kadra naukowa, a przydzielane środki budżetowe nie wystarczają na niezbędną restrukturyzację, a tym bardziej na modernizację i wprowadzenie nowoczesnej aparatury i całej bazy badawczej. Powstanie i działalność Komitetu Badań Naukowych spowodowało zlikwidowanie niezbędnej współpracy i koordynacji badań interdyscyplinarnych i rozwinięcie się niezdrowej konkurencji o dostęp do ciągle zmniejszanych dotacji budżetowych. Najbar-

dziej tracą tu instytuty rolnicze, bo niestety kolejni ministrowie rolnictwa i ich przedstawiciele nie potrafią zaprezentować roli i zadań swojego zaplecza naukowego i zdobyć niezbędne środki finansowe. W walce o pieniądze dla swoich jednostek niektórzy prominentni przedstawiciele PAN i szkół wyższych nieoficjalnie lekceważąco wypowiadają się o działalności rolniczych JBR, sugerując nawet wnioskowanie o ich likwidację.

Można zaryzykować postawienie hipotezy, że resortowi rolnictwa obojętna jest dalsza działalność rolniczych JBR, ODR i pozostałych służb rolniczego zaplecza naukowo-technicznego, pomimo istotnej roli jaką służby te muszą odgrywać w trakcie integrowania naszego rolnictwa z UE. Przykładem było i jest wyłączanie ich od współdziałania w tworzeniu systemu informacyjnego ewidencji produkcji roślinnej i zwierzęcej IACS i realizacji innych programów w sytuacji, gdy dla przygotowania do właściwej realizacji WPR resort rolnictwa mógł i powinien postawić do dyspozycji ARiMR kilkunastotysięczną kadrę wysoko-kwalifikowanych pracowników instytutów, ODR i innych służb terenowych. Resort nie zobowiązał swoich naukowców do opracowania przyszłościowego modelu rolnictwa i techniki rolniczej, co utrudnia nasze uzgodnienia z Unią Europejską w zakresie ochrony ziemi, kwot produkcyjnych, dopłat bezpośrednich i innych [Wójcicki 2001]. Innym przykładem jest hamowanie procesów restrukturyzacji i tworzenia Państwowego Instytutu Badawczego, chociaż odpowiednia znowelizowana Ustawa o JBR weszła w życie już w październiku 2000 r.

Celem niniejszej publikacji jest przedstawienie niektórych uogólnień, stwierdzeń i wniosków wynikających ze szczegółowej analizy przeprowadzonej w IB-MER w zakresie potrzeby (zadań) i możliwości tworzenia **Państwowego Instytutu Badawczego Inżynierii Rolniczej**.

2. Rola rolniczych jednostek badawczo-rozwojowych i uzyskiwane środki na ich funkcjonowanie

Rozwój każdej dziedziny gospodarki narodowej, a więc i rolnictwa, nierozdzielnie wiąże się z rozwojem określonej dyscypliny naukowej, techniki i technologii. Wyznaczają one bowiem aktualny i przyszły poziom rozwoju cywilizacyjnego kraju, a w tym mieszkańców obszarów wiejskich. Krajowa nauka i technika powinny zatem wskazywać kierunek prawidłowego i racjonalnego (efektywnego) rozwoju techniczno-technologicznego rolnictwa i technicznej infrastruktury wsi, a także czynniki gwarantujące ochronę środowiska oraz bezpieczeństwo właścicieli środków technicznych, stanowiących wyposażenie gospodarstw rolnych.

Do realizacji tych zadań, jak wyżej wspomniano, powołane zostały resortowe instytuty naukowo-badawcze określane jako jednostki badawczo-rozwojowe (JBR-y) podlegające bezpośrednio Ministrowi Rolnictwa. Rola i zadania bowiem

JBR, a szczególnie resortu rolnictwa (ze względu na zacofanie techniczno-technologiczne w produkcji rolniczej i infrastrukturze obszarów wiejskich, szacowane na około 20-30 lat oraz aktualnie niski poziom edukacyjny większości polskich rolników) będą wzrastały, ponieważ:

- dalszy rozwój polskiego rolnictwa musi być oparty na wiedzy, innowacjach i nowych technologiach opracowywanych (adaptowanych) przez instytuty, wdrażanych i upowszechnianych przez ośrodki doradztwa rolniczego;
- perspektywa wejścia naszego kraju do Unii Europejskiej stwarza potrzebę poprawy konkurencyjności także naszych rozwiązań technologicznych, a przede wszystkim konkurencyjności produktów rolniczych;
- niezbędna jest konfrontacja naszych osiągnięć naukowych na arenie międzynarodowej (dotyczy to oczywiście wszystkich dziedzin nauki).

Jedną z wielu JBR działających w obszarze rolnictwa jest Instytut Budownictwa, Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa (IBMER) – nazwa Instytutu ze względu na nowy rozszerzony zakres działań powinna ulec zmianie.

Dotychczasowa działalność i osiągnięcia IBMER w obszarze badań stosowanych [Olszewski T., Olszewska A. 2002] stanowią podstawowy potencjał dla opracowań innowacyjnych i prowadzenia prac badawczych o charakterze publicznym, czyli zadań państwowych (przewaga).

Podobne instytuty (o takim samym lub zbliżonym zakresie działalności) funkcjonują we wszystkich krajach europejskich (w tym w krajach UE oraz w krajach Europy Środkowej i Wschodniej). W odróżnieniu od stabilnego funkcjonowania tych jednostek za granicą, należy sądzić, że o ile nie nastąpią w ciągu najbliższych 1-2 lat istotne zmiany w zakresie restrukturyzacji i finansowania JBR, perspektywa rozwoju i działalność tych jednostek (w tym IBMER) będzie zagrożona ze względu na:

- systematyczne w ostatnim 10-leciu malejące finansowanie badań naukowych ze środków budżetu państwa (z 0,8 PKB na początku lat 1990-tych do około 0,4% w 2001 r. i około 0,35% PKB w 2002 r.) [Kleiber M. 2002], lokujące pod tym względem **Polskę na końcu listy państw europejskich** i mające negatywny wpływ na poziom badań. Jest to finansowanie co najmniej 3-krotnie niższe niż w innych krajach OECD, a w odniesieniu do jednego mieszkańca nakłady na badania np. w Finlandii są 20-krotnie wyższe niż w Polsce [Biuletyn 2001];
- brak rozwiązań prawnych i organizacyjnych stymulujących przemysł i inne sektory gospodarki do inwestowania w działalność badawczo-rozwojową;
- niewystarczającą innowacyjność w rolnictwie wynikającą z niedostatecznego wykorzystywania najnowszszych badań naukowych.

Instytuty ze swoich skromnych środków statutowych są w stanie drukować własne prace w formie instrukcji wdrożeniowych, poradników lub ulotek porad-

czych jedynie w niewielkim nakładzie – zaledwie kilkaset sztuk, a tymczasem istnieje potrzeba wydawania tych prac w nakładach kilkudziesięciu tysięcy sztuk. Starania o sponsorów wydawniczych odnoszą jedynie niewielkie skutki.

Nie dopracowaliśmy się również w polskim rolnictwie państwowego (efektywnego) systemu doradczego, który stanowiłby **transmisję wiedzy od nauki do praktyki**, uwzględniającego rozproszonego odbiorcę wyników badań, a więc rolnika [Olszewski T., Olszewska A. 2002].

Należy jednocześnie nadmienić, że JBR-y w wyniku podejmowanych aktywnych działań w ostatnim 10-leciu dostosowały się w dużym stopniu do warunków gospodarki rynkowej. W stosunku do innych pionów nauki pozyskują w różny sposób środki na badania od podmiotów gospodarczych. Udział bowiem środków budżetowych w tych jednostkach w ich przychodach w skali kraju wynoszą tylko 25-30%, podczas gdy badania prowadzone w szkolnictwie wyższym lub PAN pokrywane są prawie w całości ze środków budżetowych [Śmieszek 2001]. Jednocześnie na uwagę zasługuje fakt, że 85% wdrożonych prac naukowych w skali kraju jest wynikiem działalności JBR, a tylko pozostała część prac wdrożeniowych jest efektem pozostałych pionów nauki [Biuletyn 1999].

Pozyskiwanie środków finansowych na badania naukowe powinno w przyszłości pochodzić głównie z firm i konsorcjów przemysłowych zainteresowanych badaniami. W przypadku rolników, którzy są odbiorcami wyników badań uzyskanych przez instytuty rolnicze jest to praktycznie niemożliwe (odbiorca rozproszony). W przypadku zaś producentów sprzętu dla rolnictwa – jest to możliwe, ale od kilku lat istniejąca sytuacja kryzysowa w branży maszyn rolniczych (spadek sprzedaży) jest przyczyną m. in. braku zamówień badawczych w JBR-ach. Obwinianie niekiedy naukowców o nieudolność „wtłaczania” swoich wyników producentom środków technicznych jest nieuzasadnione, ponieważ kolejne Rządy nie zadbały o to, aby poprzez odpowiednie uregulowania prawne stworzone zostały zachęty dla przemysłu w zakresie finansowania działalności badawczo-rozwojowej np. poprzez utworzenie odpowiednich funduszy na ten cel zgromadzonych np. ze zmniejszonego (o ułamek procenta) opodatkowania od sprzedaży swoich wyrobów – podobnie jak był tworzony w poprzednim systemie gospodarczym Fundusz Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń. Firmy zaś z krajów zachodnich wchodzące na nasz rynek najczęściej rezygnują z wyników badań polskich placówek naukowych. Korzystają one z własnego zaplecza badawczego.

3. Rola jednostek badawczo-rozwojowych w rolniczym systemie działalności B-R-W-D

Instytuty rolnicze (JBR) powinny mieć wiodącą rolę w rolniczym systemie działalności badawczej (B), rozwojowej (R), wdrożeniowej (W) i doradczej (D). Powinny one (rys. 1) gromadzić i wykorzystywać wyniki badań podstawowych

(poznawczych) prowadzonych w placówkach PAN, Szkół Wyższych i innych JBR i starać się prowadzić badania technologiczne, eksploatacyjne i inne wpływające na rozwój postępu naukowo-technicznego w praktyce gospodarstw i przedsiębiorstw obsługi rolnictwa. Sprawdzone tematy rozwojowe przydatne w praktyce rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego powinny być pilotażowo-wdrażane w rozwojowych przedsiębiorstwach rolniczych przy współudziale Ośrodków Doradztwa Rolniczego. Powtarzalne dalsze wdrożenia oraz działalność doradcza i szkoleniowa nie powinny już należeć do instytutów.

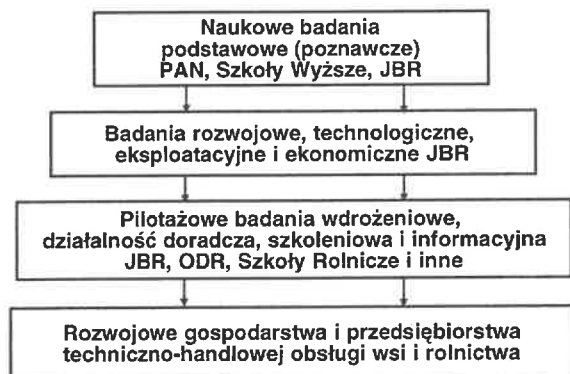
Tak więc proponowany Państwowy Instytut Badawczy Inżynierii Rolniczej będzie prowadził:

- współpracę i działalność koordynacyjną z placówkami prowadzącymi działalność naukową w kraju i zagranicą;
- wspólnie z innymi JBR będzie opracowywał nowe technologie produkcji rolniczej przy zastosowaniu najnowszej techniki;
- wspólnie z ODR będzie opracowywał nowe sposoby eksploatacji zestawów maszyn i nowe formy usług rolniczych;
- wspólnie z innymi JBR będzie opracowywał i prowadził pilotażowe badania wdrożeniowe dotyczące modernizacji i rozwoju technicznej infrastruktury wsi i rolnictwa;
- wspólnie z ODR i rozwojowymi gospodarstwami (przedsiębiorstwami) rolniczymi będzie prowadził pilotażowe wdrożenia nowych technik, technologii i innowacji techniczno-eksploatacyjnych.

Z opisu i ze schematu (rys. 1) wynika, że PIB IR nie powinien zajmować się powtarzalnymi wdrożeniami w coraz większej liczbie modernizujących się gospodarstw współpracujących z ODR. Poza powyższymi PIB Inżynierii Rolniczej będzie realizował stałe statutowe zadania naukowo-techniczne.

Rysunek 1

Schemat działania rolniczego systemu działalności badawczej, rozwojowej, doradczej i wdrożeniowej

4. Statutowe zadania PIB Inżynierii Rolniczej

Podstawowe zadania badawczo-rozwojowe ww. Instytutu to współpraca programowa i metodyczna z krajowymi i zagranicznymi instytucjami i placówkami naukowymi i wspólne prowadzenie koordynowanej działalności związanej z opracowywaniem, praktycznym sprawdzaniem i pilotażowym wdrażaniem:

- nowych zmechanizowanych (zautomatyzowanych) technologii produkcji roślinnej, produkcji zwierzęcej, przetwórstwa rolno-spożywczego i nieżywnościowego wykorzystywania płodów rolnych i leśnych;
- metod doboru zestawów maszyn i linii technologicznych dla określonych gospodarstw i przedsiębiorstw rolniczych, nowych sposobów użytkowania, utrzymywania i ochrony maszyn oraz nowych form usług produkcyjnych, a także innych innowacji techniczno-eksploatacyjnych i organizacyjno-ekonomicznych na wsi i w rolnictwie;
- projektów techniczno-budowlanych w gospodarstwach rolniczych i ich infrastrukturze oraz na obszarach wiejskich głównie w zakresie takich elementów infrastruktury wsi i rolnictwa jak:
 - budynki i budowle produkcyjne i bytowe,
 - melioracje, drogi, zalesienia i kształtowanie krajobrazu,
 - zaopatrywanie w wodę i gospodarka ściekowa,
 - zasilanie energetyczne i wykorzystywanie odnawialnych zasobów energii (OZE),
 - sanitacja wsi, ochrona środowiska obszarów wiejskich (utyliczacja i kompostowanie odpadów), komunikacja, informatyzacja i wielofunkcyjny rozwój gmin rolniczych.

Do stałych statutowych zadań naukowo-technicznych Instytutu będzie należało ciągle prowadzona, wieloletnia działalność dotycząca:

- prognozowania i programowania przemian w rolnictwie i technice rolniczej ze szczególnym uwzględnieniem badań rynku maszyn rolniczych, rynku energii i usług rolniczych oraz średniookresowych programów i długookresowych (na 20-25 lat) zapotrzebowania rolnictwa i wsi na maszyny, paliwa, energię, OZE i inne;
- modelowania przemian w rozwojowych gospodarstwach rolniczych i przedsiębiorstwach ich obsługi, ze szczególnym uwzględnieniem zapotrzebowania na nowe technologie, nową technikę i maszyny oraz nowe formy ich użytkowania umożliwiające obniżanie jednostkowych nakładów materiałowo-energetycznych, a więc energochłonności i bezpośrednich kosztów produkcji;
- określania potrzeb paliwowo-energetycznych wsi i rolnictwa, badania możliwości ich obniżania i substytucji (zastępowania) mniej szkodliwymi ekologicznie, ze szczególnym uwzględnieniem wprowadzania biopaliw

ciekłych, biogazów, biomasy, odzysku ciepła i geotermii oraz energii słonecznej, wiatrowej, wodnej, tleno-wodorowej i atomowej;

- studiów wprowadzania w UE nowych konstrukcji ciągników, kombajnów i innych maszyn oraz nowych rozwiązań technicznych dla rolnictwa i infrastruktury wsi, próby adaptowania niektórych rozwiązań konstrukcyjnych do polskich warunków i opracowywania zaleceń techniczno-ekonomicznych dla polskich producentów i użytkowników Systemu Maszyn Rolniczych (aktualizowany katalog);
- działalności certyfikacyjnej i homologacyjnej, nadawanie świadectw jakości, znaków wyróżniających dotyczących zarówno poszczególnych typów ciągników i maszyn rolniczych, jak i budynków, budowli i instalacji technicznych w rolnictwie i infrastrukturze wiejskiej;
- działalności wynalazczej, racjonalizatorskiej, innowacyjnej i innej związanej z uzyskiwaniem świadectw patentowych przez wynalazców z rolniczych JBR i innych instytucji rolniczych i wiejskich;
- prowadzenie specjalistycznej biblioteki i dokumentacji naukowo-technicznej oraz prowadzenia działalności modernizacyjnej i prawnej, a także wprowadzanie i rozszerzenie Internetowego Systemu Informatycznego Techniki Rolniczej (SITR) posiadającego coraz więcej baz danych i strukturalnie powiązanego z systemem Centralnej Biblioteki Rolniczej i innymi systemami informatycznymi MRiRW, JBR, ODR i innymi;
- prowadzenia działalności promocyjnej programów badawczych i projektów inwestycyjnych, gromadzenie dokumentacji technicznej, prowadzenie doradztwa i szkolenia wdrożeniowego, upowszechnianie wyników badań, publikowanie artykułów, monografii i podręczników autorów własnych i związanych z Inżynierią Rolniczą. W tym zakresie Instytut nadal powinien współpracować z KTR-PAN i z PTIR wydając przynajmniej 3 stałe periodyki naukowe i szereg zbiorów materiałów z sympozjów, konferencji i kongresów naukowych;
- przeprowadzania w Radzie Naukowej Instytutu przewodów doktorskich na stopień doktora nauk rolniczych w dyscyplinie inżynierii rolniczej, przewodów habilitacyjnych na stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie inżynierii rolniczej i przewodów na tytuł naukowy profesora w dziedzinie rolnictwa i w dyscyplinie inżynierii rolniczej.

PIB Inżynierii Rolniczej wykonywałby także zadania wynikające z obowiązków nakładanych na Państwo przez określone przepisy prawne, zadania związane z bieżącymi i perspektywnymi potrzebami resortu rolnictwa i zrównoważonego rozwoju wsi zgodnie z polityką Unii Europejskiej.

5. Organizacja PIB Inżynierii Rolniczej

Podstawą organizowania i powstawania nowego PIB IR może i powinna być kadra i baza materialna aktualnie reorganizowanego i modernizowanego IBMER. Do tej kadry i bazy trzeba by w formie przeniesienia lub w postaci luźniejszego sfederowania dołączyć wybrane pracownię lub zakłady Przemysłowego Instytutu Maszyn Rolniczych, Instytutu Maszyn Spożywczych, IMUZ, JUNG, Centralnych Laboratoriów i specjalistów z terenowych zakładów doświadczalnych oraz ODR i innych.

Łączne zatrudnienie w nowym Instytucie nie powinno przekraczać 100-120 pełnych etatów starszych asystentów, adiunktów, głównych specjalistów, docentów i profesorów oraz 50-60 technicznego personelu pomocniczego i młodych stażystów. Pracownicy etatowi zgrupowani będą w 3 oddziałach Instytutu w Warszawie, Kłodzku i Poznaniu oraz w 2 filiach tych oddziałów w Gdańsku i Krynicy-Tyliczu.

Instytut będzie się dzielił na 10 zakładów naukowo-technicznych o poniższych, ustalonych na roboczo, nazwach:

- Zakład Eksploatacji, Ekonomiki i Organizacji Gospodarstw i Przedsiębiorstw Obsługi Wsi i Rolnictwa
- Zakład Energetyzacji Wsi i Rolnictwa oraz Wykorzystywania Odnawialnych Zasobów Energii
- Zakład Techniki i Technologii Produkcji Roślinnej Przyjaznej Środowisku Obszarów Wiejskich
- Zakład Techniki i Technologii Produkcji Zwierzęcej Przyjaznej Zwierzętom i Środowisku
- Zakład Technologii i Techniki Przechowalnictwa i Przetwórstwa Płodów Rolnych
- Zakład Konstrukcji i Zaopatrywania Rolnictwa w Nowoczesne Środki Techniczne do Produkcji Rolniczej i Ochrony Środowiska Wiejskiego
- Zakład Budownictwa Rolniczego i Technicznej Infrastruktury Wsi i Rolnictwa
- Zakład Inżynierii Materiałowej i Technologii Napraw Środków Technicznych w Rolnictwie i Infrastrukturze Wsi
- Zakład Certyfikacji, Normalizacji oraz Oceny Jakości i Niezawodności Maszyn
- Zakład Promocji i Wydawnictw oraz Systemów Informatycznych Techniki Rolniczej

Średnio w Zakładzie będzie zatrudnionych pełnoetatowo około 12 pracowników. W przypadku podjęcia realizacji większego grantu czy innego zlecenia Zakład będzie okresowo lub na umowę o dzieło zatrudniał specjalistów z innych

JBR, z wyższych uczelni oraz korzystał z usług rencistów i emerytów, doktorantów, magistrantów i studentów. Dotychczasowe nasze doświadczenie wskazuje, że pozyskanie chętnych do realizacji badań nie stwarza problemu jeśli Zakład dysponuje środkami na działalność kooperacyjną lub na usługi obce.

Można wstępnie przewidywać, że roczne koszty działalności PIB IR nie będą przekraczać 15 mln. złotych, z czego około 60% powinno być pozyskane z budżetu MRiRW i ze środków pomocowych UE, 25% stanowić będą dotacje KBN, a 15% wygospodarowane dochody własne.

6. Podsumowanie i wnioski

Powyższa analiza wskazuje na celowość przyspieszenia restrukturyzacji i modernizacji bazy IBMER i na tej podstawie utworzenie państwowej jednostki badawczo-rozwojowej o szerokiej działalności zagadnień obejmujących problematykę inżynierii rolniczej i infrastruktury wsi. W Polsce potrzebny jest taki instytut pełniący rolę centralnego ośrodka naukowego w zakresie przygotowania i opracowywania wariantowych strategii rozwoju i kierunków przekształceń technizacji (modernizacji) rolnictwa i infrastruktury technicznej obszarów wiejskich oraz syntetyzującego wyniki badań i eksperymentalnych aplikacji (wdrożeń) dotyczących przyszłościowego modelu nowoczesnego rolnictwa i całej gospodarki żywnościowej [Wójcicki 2001].

W wyniku opracowywania wielokryterialnych analiz i syntetycznych ekspertyz technologicznych oraz ocen ekonomicznych programowanych i innowacyjnych działań produkcyjnych, inwestycyjnych i eksploatacyjnych, Instytut prowadziłby niezbędną obsługę techniczno-ekonomiczną i naukową dla centralnych organów administracji państwowej oraz władz samorządowych i organizacji społecznych. Instytut powinien przygotowywać strategie techniczno-ekonomiczne modernizacji wsi i rolnictwa ze szczególnym uwzględnieniem: przemian technologicznych w rozwojowych gospodarstwach rolniczych, rozwoju przedsiębiorstw obsługi rolnictwa, racjonalizacji usług produkcyjnych i bytowych, zmian w strukturze nakładów materiałowo-energetycznych, rozwoju odnawialnych źródeł energii, kształtowania stosunków wodnych, dróg rolniczych, telekomunikacji i informatyki, zasilania energetycznego i sanitacji wsi oraz innych przemian infrastrukturalnych w dziedzinie szeroko pojętych problemów inżynierii rolniczej. Powinny to być zadania wynikające z naszego pełnego integrowania się z UE w perspektywie 2004-2010 r. i dalszego wyrównywania zróżnicowanych poziomów wsi i rolnictwa w skali mikroregionów kraju i państw europejskich [Olszewski T., Olszewska A. 2002].

Ze względu na wymieniony wyżej zakres działań, dotychczasowe oceny pracy IBMER oraz zapotrzebowanie gospodarcze i społeczne na wyniki prac badawczych występujące w większości przypadków u rozproszonego odbiorcy,

uważamy za bardzo celowe powołanie na bazie IBMER nowego Państwowego Instytutu Badawczego podlegającego Ministrowi Rolnictwa. Jednocześnie, ze względu na celowość rozszerzenia obszaru badań i lepszego dostosowania istniejących struktur badawczo-rozwojowych do zmian zachodzących w otoczeniu gospodarczo-administracyjnym, proponujemy powołanie nowej JBR pod nazwą: **Państwowy Instytut Badawczy Inżynierii Rolniczej**, jako jednej z podstawowych placówek naukowych pomiędzy kilkoma państwowymi instytutami badawczymi (PIB) nadzorowanymi bezpośrednio przez Kierownictwo Resortu Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

BIBLIOGRAFIA:

1. Biul. Inf. Rady Gł. JBR nr 5 i 6, 08/1999, s. 10.
2. Kleiber M. (2002): Wywiad pt.: „Niech uczeni się uczą”. Polityka, nr 11 z 16.03.2002, s. 74.
3. Memorandum Rady Gł. JBR w sprawie stanu i rozwoju badań naukowych w Polsce. Biul. Inf. Rady Gł. JBR nr 6 i 7, 11/2001 r., s. 1-2.
4. Olszewski T., Olszewska A. (2002): Syntetyczne sprawozdanie z działalności IBMER w 2001. IBMER Warszawa, s. 127.
5. Śmieszek Z. (2001): Jednostki Badawczo-Rozwojowe to nie administracja. Biul. Inf. Rady Gł. JBR, nr 6 i 7, 11/2001, s. 26.
6. Wójcicki Z. (2001): Metody badania i ocena przemian w rozwojowych gospodarstwach rodzinnych. Wyd.: IBMER Warszawa.

TADEUSZ OLSZEWSKI, ZDZISŁAW WÓJCICKI

ROLA I ZADANIA NAUKI W MODERNIZACJI WSI I OBSZARÓW WIEJSKICH NA PRZYKŁADZIE INŻYNIERII ROLNICZEJ

STRESZCZENIE

W artykule poruszono ważną problematykę funkcjonowania nauki oraz transmisji wyników badań do praktyki rolniczej. Brak uregulowań powyższych problemów ma negatywne następstwa dla nauki, doradztwa i praktyki rolniczej. Celowe jest zatem szybkie utworzenie nowej, państwowej jednostki badawczo-rozwojowej pod nazwą Państwowy Instytut Badawczy Inżynierii Rolniczej, o szerokiej działalności obejmującej problematykę inżynierii rolniczej i infrastruktury wsi. W artykule nakreślono statutowe cele i zadania naukowo-techniczne PIB Inżynierii Rolniczej, a także jego zręby organizacyjne. PIB wykonywałby także zadania wynikające z obowiązków nakładanych przez Państwo, przez określone przepisy prawne, zadania związane z bieżącymi i perspektywicznymi potrzebami resortu rolnictwa i zrównoważonego rozwoju wsi zgodnie z polityką UE.

TADEUSZ OLSZEWSKI, ZDZISŁAW WÓJCICKI

**THE ROLE AND TASKS OF SCIENCE IN THE RURAL AREA MODERNISATION
ON EXAMPLE OF AGRICULTURAL ENGINEERING**

SUMMARY

In the paper authors discussed important issues related to science and transfer of research results into agricultural practice. A lack of mentioned problem solutions has negative after-effects for science, advisory and agricultural practice. It is necessary to create the new, state research and development unit called The State Research Institute for Agricultural Engineering (SRIAE). This institute should deal with issues of agricultural engineering and rural area infrastructure. Statutory aims, research and technical tasks as well as organisational framework of this institute were outlined in the paper. The authors has underlined that SRIAE will also carry out tasks resulting from duties imposed by the State as well as tasks related to current and future needs of agriculture and sustainable development according to EU policy.